

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetők és hirdetősek
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyestartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
évesen 4 frt.
félreva 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
2 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér ora 15 kr.

Alsófehérmegye közgyűlése márczius 24-én.

Szokatlan érdeklődés és elevenséggel tolyt le megyénk tavaszi rendes közgyűlése Vármegyénk intelligentiájának bizottsági tagjai már 9 óra előtt sűrű csoportokban szállották meg a gyűlésterem bejáratát. 10 órakor b. Kemény Kálmán főispán a meghívó küldöttség élén megjelenván, sűrű eljenzések között foglalta el elnöki székét. Megnyitó beszédében kegyelettel emlékezett meg a már néhai gróf Andrássy Gyuláról s indítványára egyhangu határozattal emelkedett, hogy a nagy hazafi örök emlékü érdemeinek hálás elismerésül arcképe a megye számára közadakozás útján lefestessék s a gyászoló családhoz pedig részvét irat küldessék.

A főispán szavai után Csató alispán emelt szót s a népes gyűlés élénk helyeslése közt emlékezett meg a megye bizottság azon örömről és elismeréséről — melylyel elnöklő főispánunknak a kamarási méltóság adományozását kísérte és fogadta s mely indítványára jegyzőkönyvi kifejezést is nyert.

A megyei házi pénztár zárszámadásainak helyeslő tudomásul vétele után egyhangulag határozattal emelte a közgyűlés, hogy a megyei kórház mellett mind két házasteleket megvásároltassék.

Gróf Szapáry miniszterelnökhöz az új kormány megalakításáról szóló értesítése folytán, üdvözlő felirat intéztetik.

A közmunka ügy tárgyalásánál a szárazvám-völgyi ut használhatatlanságát hangoztatta különösen és annak javítását sürgetni kérte Bartalus János ev. ref. lelkes s oda nyilatkozott, hogy inkább mentsek fel a szárazvami községeket a megyei utmunka fizetése alól, mert akkor ő jót áll, hogy a községek jobb utat teremtenek, mint a vármegye. Közgyűlés méltányolva az élénken esztelt utmiseriákat utasítani határozta a közigazgatási bizottságot, — hogy a mennyire az előírásokból telik a kérdéses ut jó karba hozatala soron kívül intézkedjék s egyidejűleg rendelkezék az alispán, hogy a 25—30 ezer forintra menő utválság hátralék mielőbb behajtsassék.

Igen kellemes meglepetést okozott a kereskedelmi miniszternek a vármegye közönségéhez intézett leirata, — melylyel késznek nyilatkozik, hogy a közigazgatásilag ugy mint stratégiailag igen fontos közlekedési útvonalon Mihálcfalvánál vas felszerkezettel és közúti hiddal összekötött vasúti hidat létesít, ha a megye aránylag csekély anyagi áldozattal a kormányt ennek kivételében támogatja. A közgyűlés a hidépítés tervét örömmel fogadta elvileg s az építéssel kapcsolatos előmunkálati és finanszírozási teendők előkészítésével az alispán elnöklele alatt bizottságot küld ki.

Néhány miniszteri leirat tudomásul vétele után felirat feltejesztése határozattal a belügyminiszterhez az iránt, hogy az államjavadalmazás némi emelése által tegye lehetővé a nagyenyedi járás szolgabírói hivatalánál egy díjnak, s a megyei levéltárnál a régi levéltár kiseleztesére egy segéd erő alkalmazását, mert a munkahalmaz mindkettőt igen meg kívánja, a vármegyének pedig pénze nincs.

(Folytatása következik.)

Alsófehérvármegye felirata a megyei autonómia ügyében.

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Mind sürbben merülve fel a törvényhozás egyes politikai pártjai, vezéregyéniségei s a hírlapok részéről közigazgatásunk reformjának s e reform körében a közigazgatási tisztviselők államosításának kérdése. Közlekedésben látjuk az időt, midőn a reformok sorozatában gyakorlatilag is foglalkozni kell azon feladattal: fenntartassék-e közigazgatásunk jelenlegi alakja s különösen a tisztviselői állások betöltésének mostani módzata?

Minden politikai reform a fennálló intézményeknek változott viszonyok, sokszor azonban csak az uralomra került pártelvek által követelt átalakításból áll. E változásnál azonban köteleességünk megvizsgálni: vajjon jobbat, czelszerűbbet teremünk-e a létezőnél? vajjon a változtatás az állam közjavanak s a nemzet közérdekének megfelelően történik-e? vajjon megfelel-e a tervezett módosítás a nemzet jellemének, s régi jogintézményei által kifejtett, mintegy vérebe átment jogerzéstének? vajjon azok a kárhözhatások, melyek a fennálló rendszer ellen

hangzanak, nem azon okból merültek-e fel, mivel a rendszer egyes fogvatkozásai nem hátráltak el, vagy mert olyan újabb intézkedésekkel terhelteket, melyek a rendszer jellegével nem egyeztek meg, vagy a rendelkezésre álló erő elégtelensége folytán kivitelők nem voltak?

Mi, kik a néhez viszonyok között létező vármegyénk multját jól ismerjük s becsülni tudtuk őseinknek alkotmányos jogaink fenntartása és védelme körül tanúsított sikeres küzdelmet; — kik az állam iránt tartozó kötelességet egyeztetni tudjuk jogaink védelmével: kik előtt a magyar állameszme nem foszlékony ködkép, hanem szívünkbe és lelkünkbe forrott állandó érzélem; mi is számot vetettünk a korrall, a feivilágosodással, a haladással s ugy találtuk, hogy sem a magyar állam helyzete, sem a magyar állameszme, sem a haladó kor nem követeli a politikai tisztviselők választási elvének megváltoztatását azon reformok között, melyek közigazgatásunk keretében keresztül viendők, — sőt határozottan állítjuk, hogy meg azon eljárás is, melyszerint egyes kiválóbb tisztviselői állomások a főispán által, a vármegye közönségének minden legcsekélyebb befolyása nélkül töltenek be, a tisztviselők választási módzatát tekintve, feleslegesnek és a gyakorlati eredményeket véve fel — általában indokolatlannak bizonyult.

Önkormányzati jogaink feladását alapos indokokból nem követelheti mostani viszonyaink között sem az állam, sem a magyar állameszme érdeke. Az életképes önkormányzathoz megkívánatik az erre jogosultak határozathozatali s ennek végrehajtását elrendelő joga. De, mert az önkormányzattal bíró testület határozatait jogosan és teljes bizalommal az általa választott és ennél fogva felelősséggel első sorban neki tartozó közegekkel hajthatja végre, — következik, hogy a szakértelmet kívánó ügyek elintézésére s végrehajtására az önkormányzati joggal bíró testület a vármegye — maga jelölje ki választás útján a kellő szakképzettséget tanúsító pályázók közül azokat, kikbe bizalmát helyezheti. És mert törvény szabja meg az önkormányzat és közegeinek jog- és hatáskörét, ezen jog- és hatáskör nem is állhat a törvényt alkotó állam érdekeivel szemben s ennek ellenőrzésére, az önkormányzati jogra bizonyára eléggé féltékeny jogosultakon kívül ott vannak a miniszteriumok, ott vannak az állam képviselőiben a felelős kormány megbízottjai, kellő hatalommal felruházott főispánok, kiknek jogköre már is oly nagy, hogy saját értelmi képességük és buzgalmtól függ mindast teljesíteni, amit az állam és az ennek ér-

TÁRCZA.

Egy sír felett.

(Sz. K. halálára.)

Merengő fáznak ága rezdül, Szellő sohajta sír kezétől A törpe hantokon — Éj, melynek napja soh'se támad, Örök hiven virasztó bánat Lebeg a sírokon ...	S ah őt, kinek ápoltt szerelme, Roskaszja égő, mély keserve Az edes jó anyát — Nem hallod, mint sikolt az éjbe, Még visszakövetelve, kérve Reményeit: — fiat?!
Hát ezen itt? ... Ez a legújabb! ... A kikeletnek könnye hullhat, Ha erre járnai fog — Remeg, búsong esüggött virága, Mintha neki is égne, fájna Egy végtelen titok ...	Kiül? ... Óh szemünk ég a könyvtől ... Az elborító lángözönből Egy vigaszunk marad — S ez is befér egy kis gödörbe, Mely ha nyugalomunk összetörte, Hitünk is megszakad!
Romokká zúzott ifjú élet, Fénylő sűgár sírodra téved S virágát rengeti; De hasztalan borúl szivedre, Azt a mosolygó ég szerelme Föl nem melengeti!	Ha zúg a bosszus ég haragja, S a csert földéből kiragadja, Mely gyöngye, ifjú volt — Megrendít és lesújt a bánat — A sajtó kín egekre lázad, Mert bízni nem tanult!
A búszke álmak szerze szálltak — S szegény, szegény barátom, álmad Most már egy van csupán — Óh, hogy ez egy pilládra leugro Átér az örök végtelenbe, S túl azon is talán! ...	De mégis, óh hit égi fénye — Hívunk, óh szállj le, szállj a mélybe, Mely bánattól setét — Hozz balzsamot a szív sebének; Felejtse el a esüggött lélek Elvesztett örömet!
Mért hagyád, mért hagyád itt Az ifjúság bimbós virágát, Ábrándjait, dalát? ... A lét ezernyi búve bája Hogy visszahívjon, éjszakádba Miért, óh miért nem hat át? ...	S te, jó fiú, ki elpihentél — Találd fel azt, miért epedtél — Örök nagy álmodon — Míg itt a fáknak ága rezdül — S szellő sohajta sír kezétől A néma hantokon. —

Szabó Jenő.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

(1849. január 8.)

Szilágyi Farkastól.

A Kárvázi féle nagyobb kereskedésbe hatoltak be először Ebben egyebek mellett nagy viasz gyertyákat s néhány fákyát is találtak. Ezeket meggyújtották s azok kal kezökben indultak a Tövisutca*) megrohanására.

A Tövisutca megrohanását az öreg Bakó J. szemtanu ekép adja elő: „A piac sorain iszonyu lármával döngöttek a kereskedések kemény vas ajtóit. A kereskedésekből nagy viaszgyertyákat és fákyákat rabolván, meggyújtották s azokkal kezökben indult a piac területéről egy nagy csoport a Tövis utca megrohanására. En akkor már ezen utcában laktam saját házamban s ennek utcára nyíló ablakából néztem a megrohanás kezdetét, mely valóban pokoli jelenet volt. A tömeg ordítását már korábban hallottam mikor pedig a nagy hidon*) innen jöttek, bontakozott ki előttem egy olyan kép, melytől még ma is iszonyodom valahanszor rá gondolok. Száz meg száz ember jött egy tömegben lövöldözve, némelyek kezében égő gyertya és fákyá s ordítva oláh és magyar nyelven „pánzt adjatok, ha kedves az életek”.

Egyidejűleg verték be az ablakokat, törték be a kapukat. A Tövis utca vége felől a támadás kezdetén egy oláh sem jött a városba. Ez utca megrohanása határozottan a piac területéről történt. En a szemem előtt kibontakozott jelenetből meggyőződés s életemet is féltve, az ablakból szaladtam, menekültem a telek hátsó részére s onnan néztem, hogy a Korponai féle

*) Enyed központjából déli irányban Tövis felé ágazó utca.
*) Az enyedi patakon átvezető híd.

telken lévő csúrt és takarmány csomókat miként gyújtották meg égő gyertyák és fákyákkal.

A Szentkirály utcán bejött ember tömeg egy része a vármegye ház előtti pallon keresztül rohanta meg a piac környékét s valamivel korábban érkezett oda, mint az a tábor rész, mely az Alszege, vagyis a Magyar-utca felől támadott. Lukácsfi Ferencz diódi birtokos és megyei szolgabíró ki nevelés Imecs Annával és 5 gyermekével szintén a residentiaiba menekült volt, — a vész kitörésének első perceiben a residentiaiból szaladt a kis palló felé azon szándékkal, hogy a Szentkirály utcába menjen a Horváth Ferencz-féle házhoz, hol, mint vidékről menekültek szállása vala. A residentia előtti tért s általán a piac területét az oláhoktól ekkor még őrösen találta s csak városiakat látott jobbra-balra futkosni, hallott jajveszékélni. Pár ilyen futkosó és jajveszékélő polgár hozzácsatlakozott s követte őt a kis palló felé. Mikor ennek közelébe jutottak, a piac ezen részét fegyveres és ordító oláhok nagy csoportja által már ellepve találtak, kik elől visszaszaladtak s menekültek a residentiaiba.)*

Semmi kétség nem foroghat fenn, hogy azon fegyveres és ordító tömeg, melylyel L. F. a megrohanás első perceiben a kis palló környékén találkozott s mely elől a residentiaiba menekült vissza, a Szentkirály utca felől támadó táborrész volt.

Ezen tábor résznek felvonulását szemtanuk összhangozon ekép beszélik el: A Szentkirály utcán felvonuló tábor-rész csaknem az utca derekaiig esendben s a rombolást valamennyire kerülve*) nyomult a város belseje felé. Mire az Alzegeball s nyomban rá a Magyar utca végén keletkezett gyűlést meg látta, ez is elkezdett ordítani, lövöldözni, az utcára kifutott magyarokat láncsák-

*) Lukácsfi Viktor járási orvos szives közlése alapján.
*) Ezen utca végén tulyomó számmal oláhok laktak.

dekeit szolgáló törvényhatóság éppen nem ellentétes közjavára indokoltak s az anyagi eszközöket tekintve kivihetőnek lát, mely törekvésben a törvényhatóság és tisztviselőinek támogatására bizonny számíthat.

Milyen tisztelt Képviselőház! Ujabb alkotmányos életünknek 22 éve alatt bő alkalmuk nyílt megfigyelni mindama panaszt, mit a megyei önkormányzat s a választott tisztviselők ellenében felhoztak s nem késtünk összehasonlításokat tenni a rovásunkra feldicsért állami állami tisztviselői karral, ide számítva a miniszteriumok tisztviselőit is. Alkotmányos életünk kezdetével azt tapasztaltuk, hogy a vármegyei és városi választott tisztviselők jelesebbjeiből alakították meg a miniszteriumok, a bíróságok s fokozatosan a többi állami hivatalok személyete. A vármegyék tisztviselői karában maradtak a krosabbak s a tapasztalással még nem bíró fiatalság azon része, melynek már nem jutott hely a hasonlíthatatlan obban fizetett, nyugdíjjal és előmenetellel kecsesgató állami tisztviselői karban. És dacára a kezdet nehézségeinek, a képzett tisztviselők hiányának, a silány díjazásnak, az újabb meg újabb hatáskör folytán rohamosan szaporodott munkának, ma — 22 év letelével — ki-méri tagadni, hogy az önkormányzat az államnak s a magyar állameszmének folyton fokozódó jó szolgálatot tett és tesz? Ki meri állítani, hogy a parlamentaris kormányforma s a törvényhatóságok önkormányzata egymással — az előbbi hátrányára — ellentétben állanak Magyarországon? ki képes bizonyítani, hogy az önkormányzathoz való ragaszkodás s ezzel kapcsolatban az alkotmányos élet iránti érzék emelkedni fog a centralisatio s a tisztviselők kinevezése folytán? mert hogy ennek ellenkezője fog beállni éppen az állam fenntartó elem között, bátran állíthatjuk. Ki képes eltagadni azon haladást, mely mind jobb és kiválóbbképzettségű erők megnyerésével a megyei tisztviselői karban tapasztalható, minek folytán mind csekélyebbé válnak ama hiányok és hátrányok, melyeket a választás ellenzői oly sürűn szeretnek emlegetni, mint ha a miniszteriumok s a többi állami hivatalok körében a botránys visszaélések teljesen kiválnának zárva? S végül, vajjon a törvényhatóságok önkormányzata s tisztviselő választási joga gyakorolt-e alkotmányos szempontból hátrányos befolyást az állandóbb jellegű törvényhozási munkálkodást biztosító parlamenti többség alakulására s ez által az egymást felváltó miniszteriumok rövidebb vagy hosszabb ideig való fennmaradására? igyekeztek-e a törvényhatóságok törvényadta kerelmzési jogukon kívül más módon hatni a törvényhozásra s a felelős kormányra különböző pártállásuk szerint? Ellenkezőleg, éppen azt kell figyelemre méltó jelenséggel megemlítenünk, hogy Magyarország legtöbb vármegyéjében, a közgyűlés zöldre asztala mellett, az általános érdekű közigazgatási kérdések tárgyalásánál, sőt a tisztújításoknál is, amely vármegyészemélyes önkény az önkormányzat jogait háttérbe szorítani nem igyekezett, — a politikai pártok ritkán érvényesítették kellőképpen nézetüket, sőt legtöbbször közös megegyezéssel jöttek megállapodásra, de annyira soha sem mentek, mint a képviselőházban lefolyt sensatiois jelenetek alkalmával.

Elismerjük: vannak hiányok s mint minden emberi intézményben előfordulnak visszaélések is. A hiányokat elenyészletti a folyton fejlődő, a folyton jobb és képzetesebb elemeket nevelő egészséges közélet, — a visszaéléseket pedig korlátozhatja a megfelelő szigor, a figyelmes ellenőrzés s leginkább a jognak és kötelességnek mindinkább terjedő tudata, melyet legjobban éppen a helyes irányban működő alkotmányos közélet terjeszt a társadalom

kal szurni, dorongokkal agyba főbe verni, tekintet nélkül nemre és korra. Törték be az ablakokat, döntötték be a kapukat, rohanták meg a lakásokat, azokban raboltak, az embereket, kik előlük nem menekülhettek, vetkeztették csaknem méztelenre, aztán halálra kintözték. Majd poznákra erősített és szurokba mártott penetéket gyujtottak. Ezekkel jártak, jobbra-balra s igyekeztek az épületek fedeleit lángra lobbantani.

Ezen utcában a Baló Mózi féle ház, gyult meg legelőbb, azután a Brassai, Bakó és Málnási-féle házak stb. A mint valamelyik telek kapuját beöntötték, azonnal a lakház padlózatára siettek s égő szurok penetével a fedélnek tüzet adtak.⁵⁾

Ez a sereg rész elősapata miután a vármegye háza előtti pallóhoz ért, mint láttuk a piac területére özönlött, a nagy rész természetesen az utcában maradt, ott rabolt, dorbézolt, ölt és égetett.

A Várszeg-utca, Tóth utca⁶⁾ és Porond⁷⁾ szóval a város nyugoti része a támadás kezdetén bántatlan maradt. A Várszeg utca és Porond csak jan. 9-én hajnal felé lettek megrohanva s gyultak ki, a Tóth-utczában később déli idő körül vette kezdetét a rombolás égetés és gyilkolás.

Fgyelmet érdemel a „vár” vagy „kastély” terület megrohanása.

Ezen 1 és 1/2 hath. holdnyi, 5 öl magas és 5 l. széles fal által kerített terület, a városnak ép központján fekszik. Ezen területen emelkednek a ref. és luth. templom s mellettök a két prot. egyház tulajdonát képező

⁵⁾ Ezen utca megrohanásának kezdetét az utca végén lakó oláhok, továbbá úr. Baló Ádámné, Bécsi Antal s Brassai Zsigmondné stb. szemtanuk összhangosan adják így elő.

⁶⁾ A Várszeg-utczával paralell nyulik nyugoti irányban.

⁷⁾ A Várszeg és a Tóth-utca között a patak bal partján terület városrészt nevezik így.

s az élethivás oly különböző elemeinek bevonása s közrehatása mellett a nyilvánosság előtt tartott tárgyalásaival.

Kellenek reformok, de azok igen jól végrehajthatók — legközelebbi multunk tanúsága mellett — a nélkül, hogy a törvényhatóságok autonómia a parlamentaris felelős kormány elvével összefüggésbe jöjné. Ilyen volna pl. az egyes törvényhozások területi kikerekítése s ez alapon egyes szolgabírói járárok jobb beosztása.

Ilyen volna a közigazgatási bíróság intézményének, viszonyainkhoz alkalmazott behozatala.

Ilyen a tisztviselők képzettségi fokának emelése végett az 1883. I. törvényekben jelzett gyakorlati vizsgának kötelező letétele.

Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a községi rendszer lévén a közigazgatás alapja, — addig, a míg e téren viszonyaink nem javulnak — s a javulás egyaránt függ közigazgatási helyzetünkől, mint a megfelelő mérvű értelmi képzettség általánosabb elterjedésétől — legszébb reform terveink sem fognak teljesen kielégítő sikert aratni.

És végül: a törvényhatóságok közigazgatás sokkal kevesebb kiadással járván, mint az állami administratio, — még akkor is, ha — amint multhatatlanul kell — a javadalmazás megfelelően emeltetni fog, — nem szabad az alig helyreállott állami pénzügyi egyensúly újabb megbontását az államostás drága kísérletével eszközölni, a kellő eredmény biztosítva nem lévén.

A felhozott érvek alapján tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat, miszerint a vármegyék önkormányzati és tisztviselő választási jogát fenntartani s a létesítendő reformoknál ez alapelvre kellő tekintettel lenni méltóztassék. Mély tisztelettel maradván Alsófehérvármegye törv. hat. bizottságának, Nagyenyeden, 1890. évi márczius hó 24-én tartott tavaszi rendes közgyűléséből.

A theol. dalkar estélyéről.

Nagyenyed, 1890. márczius 22.

Telt ház, elegáns közönséggel; oly koszoruja a virágoknak, minót csak nagy ritkán láthatunk; oly műsor, mely bármely vidéki városnak diszere válna; oly nagy foku érdeklődés, minót ritkán tapasztalhatni a mai deficités és magasabb élvezetek után nem sovárgó korban: ime ezek voltak a theol. dalkar estélyének látható jelei. Nincs a világon tudósító, ki ne hegyezné tollát már jó előre élvezettel. — Vegyük hozzá még a tavaszi életadó levegőt, mely zsongásba hozza idegeinket, ragyogó, édes álmokat ad képzeletünknek, s betölti a szívet édes reményekkel, tündér álmokkal, sugaras hajnalokkal. A szent természet apothésise ez, mely virágot nyit a réten, rügyet fakaszt a fának, zenét ad a madárnak, s gyönyört az embernek. Gyönyört, mely elűzi a fájdalmat, szétmorzsolja a könnyet és megtanít ujra élni, hallhatatlanságot kezdeni már itt a földön.

Mégis; mégis pekem sirnom kell, a fájdalmat elűzőm lehetetlen, mert kinek élni kell vala, kinek alig másfél éve adám át a tudósítói tollat, kinek e tudósítást is írnia kell vala, az én jóbarátom, Szabó Károly, második éves theol. épen akkór ravatalon fektűt. Élete virágában, 22 éves korában. Óh, miért kellett ennek így történni? miért, hogy nekem kellett ujra a jó kezekbe adott tollat átvennem? a melegséggel zsongó végtelenséggel szemben

miért kellett oda feküdnöd a hideg sírba, magaddal vive a sugárt, melynek égi lángját Istentől nyerted, szorgalmaddal élesztetted? álmódos szived patakjának miért kellett megállania, beszédes szemeidnek lecsukódnia? miért? mert „porrá leszen minden, a mi porból véteték.” Legyen az a por megszentelt és megáldott s nekem bocsássa meg a közönség, ha e helyen emlékeztem meg jó barátomról, referens társamról!

A theol. dalkar estélye a legkritikusabb embert is kielégíthette. A három szám, mit a dalkör töltött be („Török borsal” Mendelssontól, „Éjjeli órjárat” a „Két fősvény” operából és a „Csatadal” Huberttől) annyira a tanulmányozás szorgalmas gyakorlás és biztos előadás blyegét viselte magán, hogy a közönség mindannyiszor élék tapsviharral adott kifejezést elismerésének.

Ily elismeréssel fogadta a gym. vegyes dalkar megismételtetett „Vásár jelenet”-ét a „Portici néma”-ból, melyet Ekstein Lajos gimn. tanuló volt szives zongorán kísérni. Valamint a „Ilgenották”-ból előadott „Összeesküvés és fegyveráldás”-t, melyet zenekiserettel adott elő a theol. dalkar a gym. vegyeskar kíséretében kiváló technikával.

Meg ismételtették Kiss Béla ur népdalait is, s a tetszés zaj nem szűnt meg a Mozart VI. vonós ötos előadása alatt sem, melyet Weirich Frigyes, dr. Farnos Dezső, dr. Farnos Árpád, Lázár Ottó és Borsay Samu urak voltak szivesek előadni, igazi művelzetet nyujtva a közönségnek.

A Borsay Samu által zenésített „Örült pásztor” című balladát előadta Cirner Laura k. a. Sikorszky Matild k. a. kiváló ügyességű zongora kísérete mellett, kiváló ügyességgel és képzettséggel. Ismételt kívánságra az ismeretes „Csitt, esitt, esitt” nótát énekelte el lelkesült tapsok és éljenek között.

Szokatlan hangszeren, czitterán, játszotta Schön Adolf ur a „Szerelm tavaszát” a közönség osztatlan tetszése között. Előadását ismételnie kellett.

A műsor 4. és 9. ik számát szavallatok képezték. Szerencsés gondolatnak tartottam Szentjánosi Kornélia, m.-igoni tanítónő meghívását, ki Kiss József „Ágotha kisasszony”-át adta elő. Az eredmény várakozáson felüli volt. Hajlékony, üde hangjával, a nyelv bámulatos ismeretével, jól árnyalt előadásával osztatlan tetszést, élék tapsot és hosszantartó éljenzést nyert elismerésül.

Fényes eredményt ért Szabó Jenő poetánk is, ki Rudnyánszky Gyula egyik legdrámaibb, elragadó nyelvvezető köteteményt adta elő „A gyáva”-t. Valóban e köteteményt csak az ő hatalmas alakító tehetsége, kiválóan szép hangja és drámai előadása volt képes megtestesíteni. A közönség kedvencét tetszése minden nemével elhalmozta.

S ezzel le is tehetném a tollat, ha Borsay énektanárnak nem nyujtanám át az elismerés koszoruját. Az oroszlán rész az övé, s hogy az estély ily fényesen sikerült, első sorban az ő érdeme. Várjuk folytatását. **Bojánés.**

A testgyakorlat fejlesztése ügyében.

Az országos tornaszövetség elnöksége következő felhívást intézi Nagyenyed város intelligentiájához:

Az élet naponta több s nagyobb követelménnyel lép az egyén elé!

felszerelvényvel nem rendelkeztél. Mert jegyezzük meg, hogy az Enyedet megrehanó oláhok a mily vitézek válnak, midőn az önvédelem eszközeit nélkülözött egy-egy szerencsétlen embert négyen öten együtt leagyalnak, épp oly gyávának bizonyultak, midőn az ellenállásnak még csak lehetőségére is számíthattak.

Ha az Enyediek végső szorongattatásuk idején tömegesen ide vonulnak, mint 1848. okt. havában tervezve volt, legalább életük mentve lett volna s elkerülve az a sok kínos gyalázat, melyet szétszórtnan szenvedniök kellett.

De hát így szokott az lenni ha az emberek lelken a rémület vesz erőt. A rémület képtelenség teszi az embereket a megfontolásra.

Az enyedieket pedig a fejük felett lebegő vész tudata, 1849. január 8-án a pánik karjai közé űzte volt teljes mértékben.

A várbán sok értékes ingóság volt összhalmazva, főleg a bástyák, a torony földszinti kamrája, a segrestye, a ref. és luth. templomok voltak tele értékes tárgyakkal.

A lakosság tagjai közül is huzódtak ide többen már este, kik a várbán lakok egyikénél vagy másikanál helyezkedtek el. A vész kitérőse után egy a bennlakók, valamint az ide menekültek is mindannyian Keuel István l. lelkes lakásába tödultak. Leheték 40—50 en, köztük Vajna A. főiskolai professor neje és kis leánya Róza. Az eléggé szűk papi lak gyuródásig megtelt többnyire nők és gyermekekből álló menekülőkkel. A férfiak egy része, szám szerint 13-an a toronyba huzódtak, mások a papi lak udvarán és a lakás padlásán rejőzködtek.

(Folytatása következik.)

A fő s a szelle közö köve

Az e sadalmat munkásság

Ez a midőn a készítése ragadta me test erőtől

A sz művelésének melyek mo hez, hogy s jólétének

Ez az arra, hogy részéről, a megoldásár művelése tése iránt

A tö csak lassan hajthatatna annak szük melyet az teljesen ter

Az a társadalmu terjed ki; is, a mely már az éle

A me ményeket a testgyako sadalom ala mára is bi hiányosan tart fenn, a kiknél az ezéltött sz

A tes töltenek be egyidejűleg ezélokot ar

A tá iskolára fel a szabad e és ugyanaz

Ezen sürgősen va összhangba

A tár got keresik melyek a t körül — az dolgozott r keretén bel jesen kifejl a legzsenge kezdve, eg seg elérhet

A tor rendszeréve társadalmi pelnek azon által megra és teljes jo teljes enere tagjai részé munk figyel

Ezek hogy váltve egymásközt hozzák azt szükségletét sadalmi ac mely felé megelőzése

A tor ságlelet lá Erővesztésé tornaázás re testgyakorl és azért n társadalom dékének tessék ki.

A gyakorlatl dását kere és egyold összefűzöt

hamarabb

A földműves, az iparos, a kézműves, a kereskedő s a szellem munkása egyaránt érzik a kielégítésre várakozó követelmények terhét.

Az egyén fokozott munkásságra van utalva, a társadalmat pedig azon kötelesség terheli, hogy az egyént munkásságában támogassa.

Ez a kötelesség vezérelte a magyar társadalmat, midőn a nemzeti élet magas fokú működésének előkészítése veggett módot keresett és azt az értékes eszmét ragadta meg, a mely a szellemi erők szabad kifejtését a testi erőitől függővé téve látja.

A szellemi és testi erők arányos és párhuzamos művelésének szüksége egyike azoknak az eszméknek, a melyek most törnek utat az emberiség jobbainak szívéhez, hogy az egész emberiség kulturális emelkedésének s jólétének emeltyüjeként szolgáljanak.

Ez az eszme indította a magyar társadalmat is arra, hogy törvényhozásilag intézkedjék a nemzet azon részéről, a mely most készül ki az élet feladatainak megoldására; ez indította arra, hogy a szellemi erők művelése mellett a testi erők egyidejű képzése és fejlesztése iránt nyomatékosan rendelkezék.

A törvényhozás ezen bőles intézkedése azonban csak lassan fejt ki áldását. Rendelkezései csak hézagosan hajtathatnak vegre s mindinkább sürgősnek bizonyul annak szüksége, hogy a társadalom azt az eszmét, a melyet az alap nevelésre elfogadott, más uton is és erőteljesen terjeszse!

Az a reformtörvény, a melyet ezen eszme alapján társadalmunk kifejt, nem csupán a serdülő nemzedékre terjed ki; kiterjeszkedik ez a nemzettest azon anyagára is, a mely a nevelés előkészítő munkáját már befejezte s már az élet feladatainak megoldásával küzd.

A magyar társadalom ezen reformtörvénye intézményeket teremt és tart fenn azon egyesületekben, melyek a testgyakorlás áldását a testgyakorlás áldását — a társadalom alapvető munkájával összhangban — azok számára is biztosítják, kik rendszeres testi nevelésben csak hiányosan vagy éppen nem részesültek; intézményeket tart fenn, melyek stilszerűen folytatják a művet azoknál, a kiknél az már megkezdve lön s a kiknél a fölkelteni czélzott szükséglet érzete már kifejlődött és felerősödött.

A testgyakorló egyesületek hazaszerezték üdvös feladatot töltenek be; nemcsak saját anyaguk gondozásával, hanem egyidejűleg azzal is, hogy létük, tevékenységük a nevelési czélokat erőteljesen támogatja.

A társadalom actiója ugy azon ágában, mely az iskolára fekteti a súlyt, mint azon másik ágában, a mely a szabad egyesülés útján tör ugyanazon czél felé: egy és ugyanazon actió, más és más téren kifejtve.

Ezen actió egyes mozzanatai a siker érdekében sürgősen vannak arra utalva, hogy egymással teljes és összhangban álljanak.

A társadalmi actió tervszerűségében ezt az összhangot keresik a hazai testgyakorló egyesületek közül azok, a melyek a tornázás rendszere s a „tornaegylet” elnevezés körül — azon átgondolt és minden részében teljesen kidolgozott rendszer körül — csoportosulnak, a melynek keretén belül a fejlődő szervezet éppen úgy, mint a teljesen kifejlett egyenlően kielégíthető nemű szükségletet, a legzsengőbb kortól, a testi képzettség legalsó fokától kezdve, egészen föl a legtisztább korig s a testi képzettség elérhető legteljes mérvéig.

A tornázásnak a testi nevelésnél is alapul fektetett rendszerével a tornaegyletek szorosán oda simulnak azon társadalmi törekvésekhez, sőt tényezőiként szerepelnek azon társadalmi actióknak, a mely a törvényhozás által megragadott eszme értékesítése körül kifejtik és teljes joggal tartanak számat arra, hogy az akaraterő teljes energiájával támogattassanak a társadalom azon tagjai részéről, kik a nemzet életműködését észlelő szellemük figyelmével kísérik.

Ezek a tornaegyletek szövetségre léptek egymással, hogy válltve könnyeben haladjanak létezésük felé, és egymásközt létrehozott egyesüléssel erőteljes kifejezésre hozzák azt az irányt, a mely felé, a társadalom e nemű szükségletének felismeretése és kielégítése körül, a társadalmi actiónak haladnia kívánatos; azt az irányt, a mely felé erőszenteség és az erők szétforgécsolásának megelőzése végett haladnia kell!

A tornaegyletek ezen szövetsége nemzeti létszükségletet lát az egyesületi testgyakorlás fejlesztésében. Erőszenteséggel való fedezését látja a szükségletnek a tornázás rendszerével nem rokon, és tisztán sportszerű testgyakorlás nemek körül való időelőtti csoportosulásban és azért mindent elkövetendőnek tart arra, hogy a helyi társadalom „első szükséglete” a társadalom kisebb töredékének e nemű „kedvtelési szükséglete” előtt előgittessék ki.

A társadalom szellemi tőkéje az, a mely a testgyakorlásban egyrésztől védelmét, más részről gyarapodását keresi. A szellemi fegyverekkel való kizárólagos és egyedülálló küzdelem az, a mely a szellemmel szorosán összefűzött anyagot, és ezzel együtt a szellem erejét leg hamarabb kimeríti, és azért főleg a szellem munkásai

szok, kiket munkaerejük fentartása, fokozása rendszeres testgyakorlás áldására és jótéteményére a legsürgősebben utal.

Ők azok, kik az egyesületi testgyakorlásban rejő s könnyen hozzáférhető erőforrást legelőbb felkutatni azt körüknek megnyitni s az „egyén” erejében a nemzet, a haza erejét keresni, megmivelni, a fölismert közszükségletre rámutatni s a nagyszabású gondolat tőkéjét a közélet szükségleteiben hasznosan befizetni hivatva vannak.

Ők tudják, hogy a népek mérkőzésében az „egyén” képességei döntenek, akár a harezterén történjenek az, akár az élet békés versenyének küzdelemén.

A mérkőzés pedig mindennapos!

És e mérkőzésben mindig az erősebbé a pálma; a gyöngébbé csak a tanulság, a melyet az egyenlőtlen küzdelemlől levon.

Erre a mérkőzésre soha sem elég korai, de soha sem késő a felkészülés. És ennek a készülődésnek a vezetésére is azok vannak hivatva, kik már tudják, hogy nem a pillanatnyi elhatározás, nem a rövid erőszentesítés, hanem a kitaró munkásság s az elhatározás ereje eredményezik a sikert.

A nemzet elhatározását, az egyén elhatározásának kell e téren is követnie; elől azokéval, kiknek intelligenciájától a társadalom zöme mindig elvárja, hogy példával járjon előtte.

Alakítsuk meg a tornaegyleteket mindenütt, a hol a tanítványok tantermei ifju egyesületek működésének megkezdésére könnyen hozzáférhető teret s eszközöket kínálnak; és szereljük fel iskoláinkat, — melyekben a törvény husz év előtti rendelkezése daczára, még ma is hiányoznak — a testi nevelés által kívánt és korántsem költséges eszközökkel és tornatermekkel.

Az előbbi az eszme egy-egy nemzet erkölcsi és anyagi diadalaira való hivatkozással, az utóbbi az eszme nyomán indult törvény is parancsolja.

A haza és egyéniségünk jóléte egyaránt és sürgősen kívánja, hogy hazaszerezté meg az uton, a melyen máris haladnunk kellene, hogy bármely nagyobb mérkőzés készen találjon; az élet békés versenyeiben pedig az éberebb által tul ne haladtassunk!

VEGYES HIREK.

— **Előfizetési felhívás a „Közérdek” IX.-ik évfolyamának II ik negyedére** Tisztelettel felkérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetéseik az I-ső negyed év végével lejár, előfizetéseik megújítására; különösen kérjük azon t. hátralékosainkat, kik ez ideig még nem küldték be előfizetéseiket, hogy ezen kötelezettségüknek minél előbb eleget tenni sziveskedjenek. Tisztelettel:

a „Közérdek” kiadóhivatala.

— **Az italméresi jogügyekben** beadott fellebbezések felett határozó albizottság f. hó 26-án kezdette meg Csató J. alispán elnöklete alatt, tárgyalásait. Naponként 5 község ügye tárgyalatik le. Az előadó nehéz tisztét Zeidler Károly pénzügyminiszeri titkár teljesíti lelkiismeretes szigorral és kellő méltanyossággal a jogos igények iránt.

— **Estélyi.** Jókendű fiatal urak által rendelt és pompásan sikerült estély zajlott le f. hó 26-án este a „Két Hattyu” szálloda éttermeiben. A késő éjszakában benyuló mulatságon részt vettek: Balogh Ilona, Cirner Laura, Mák Mariska, Sikorszki Matild és Zefi, Vajna Ilonka kisasszonyok és dr. Donogányi Jakabné, Cirner Józsefné, Klimes Károlyné, Bisztricsányi Lajosné, Swoboda Károlyné, Szécsy Ferenecné, Vajna Janka urnök.

— **Szép megemlékezés.** A vulkoi bányák igazgatói tek. Ebergényi Kálmán ur, a n. enyedi főiskola egykori növendéke, a n. enyedi főiskola ásvány gyűjteményét 30 drb- kiváló becsű ásvány darabbal ajándékozta meg. Az egyes fajok, nemcsak gyönyörű diszplédányok, hanem egyszerűen tanulmány da rabok is. Fogadjá a nagyon tisztelt igazgató ur, e nagy becsű ajándékáért, a nyilvánosság terén is a legmelegebb köszöneteinket.

— **† Ilyefalvi Inceze János** a szászvárosi ref. egyháznak 19 év folytán, előb második később első papja. Folyó hó 25-én néhány napig tartó szünetes után, életének 66 ik évében elhunyt. Szép reményekre jogosított egyik fia Lászlónak korai elhunyna ejtett mélyen érző édes apai szívén sebet, melynek fájdalmát elviselni nem bírta s meghalt. A néhai buzgó pap váratlanul bekövetkező halálát jelentő gyászhir, Enyeden is sokak lelkében fájdalmas érzést szült, mert Inceze János az enyedi egyháznak is sok év folytán közszeretében és becsülésben állott papja volt. Ezen egyházközségben folytatott papi szolgálata azon időre esett, (1856—1871) melyben ezen szép eklésia napjaiból való kibontakozása s egykori virágzó állapotára vissza emelkedése érdekében előismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. Inceze János eme fáradságos de szép küzdelemből halgatóival együtt híven részt vett a romban álló eme Sion újra építése körül fáradozó élén állott lelkesítő szavakkal ajkafu, munka esküvel kezeiben s a siker láttára, melyet jó Istenünk az enyedi ref. vallású hívek nemcs küzdelemét megajándékozta, teljes szívéből és teljes lelkéből örült. Temetése 27-én ment véghez nagy részvétellel Szászvároson. Pihenjenek porai csendesen! Áldás emlékére!

— **Márczius.** Azt mondják a posták, hogy e hónap vége felé lehet már ábrándozni az utcán is, nézegetve a minden ábrándos ember hű pajtását, a holdat. Hát ez igaz, ha a „Magyar utcában teszik. De próbálja csak meg akárki emberfia a „Várszeg utcában” cselekedni ezt meg mert bizony mondom, hogy nem adok egy fileten gombot a lába egészségéért, szorráért. Czudarul rossz lévén ott a kövezett. Ajánljuk az illetékes körök figyelmébe e tényt, s nemcsak az ábrándos, de minden arra menő nevében kérjük, hogy e túrhetetlen állapoton segíteni méltóztassék.

— **Pályázat.** A theol. dalkar estélyén történt. Arrol vitákozott egy szép és szellemes leány, hogy a csókból lesz a szerelem. A férfi ellenkezőt állított. A ki helyes megfajtását adja a dolognak, annak a Columbus-tojását adjuk díjmentesen.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A theol. dalkar f. hó 22-én tartott hangversenyének bevételé volt 161 frt 70 kr.; a kiadás 50 frt 47 kr. s így a tiszta jövedelem 111 frt. 23 kr. mely összegből felülfizetés 15 70 kr. Felülfizetni sziveskedtek: id. Br. Kemény György 2 frt 60 kr.; Morágy István 2 frt; Magyar Sándor 1 frt. 40 kr.; Török Gyöngyike és Cirner Laura k. a. 1 frt 20 kr.—1 frt 20 kr. Kovács Gyula, Kónya (vendég-lős) 1—1 frt, Csekme Ferecz, Munkácsi Zsigmond, Gréf János, Gyulai K. 60—60 kr., Harmath Miklós 40 kr, Konez Albert, és Demény László 20—20 krt. Midőn az igen tisztelt felülfizetőknek nemcs adományáért — dalkarunk nevében — köszönetet mondunk: ki kell azt ejeznünk azon igen tisztelt hölgyek és uraknak is, kik hangversenyünk sikerét becses közreműködésükkel biztosították és emelték. Itt mondunk köszönetet Sándor Miklósné ó nagyságának is, ki — igazán nagylelkűen — kegyes volt zongoráját az alkalomra dalkarunknak átengedni. Fogadják még egyszer mindannyian köszönetünk nyilvánítását. A theol. dalkar nevében: Nagy Károly, dalk. elnök, Sándor András, dalk. pénztáros.

A „Budapesti Hírlap” újvével pályafutása tizedik évébe épített. Az elmúlt évek óriási haladás korszakát alkotják a magyar zsurnalisztika történetében és a „Budapesti Hírlap” talán elfogultság nélkül mondhatja magáról, hogy övé az első és korszak megindításában, mely a magyar sajtót a legmodernebb és legkitűnőbb európai sajtó magaslatára emelte. A „Budapesti Hírlap”-ot ebbeli törekvésében hétről hétre, hónapról hónapra, évről évre, szakadatlanul nagy arányokban növekedve, támogatta Magyarország intelligenciája: a világ legfogékonyabb, legméltányosabb és ragaszkodásban leghűbb közönsége. A deccennium küszöbén elmondhatjuk, hogy a „Budapesti Hírlap” a művelt magyar újságírók közönség mandatarusa. E megbízatás óriási erkölcsi súlyal vesztünk részt a vélemények harcában és a közölgök intézésében. Hogy milyen sikerrel, arról az elmúlt és a jelen viszonyok legkésebben tanuskodhatnak. A védelmi vita alatt, az alkotmány- és nemzetellenes kísérletekkel vívott elszánt küzdelemben, valamint a ferde pártviszonyokból eredt fonák helyzetek kritikájában, melyek okai és forrása a jelenlegi válság, a „Budapesti Hírlap” minden egyes száma a nemzeti jogok és aspirációk diadalmas hőseként szállott síkra. A közönség érezte, hogy lapunkban a legőszintűbb, legbátrabb és legelszántabb nyilatkozott meg a közérület szava. És a mikor a közönség napról-napra lavínként növekedő tömegével segítségünkre és támogatásunkra jött: a „Budapesti Hírlap” döntő erővel működött közre a vitás kérdések megostromlásában, a politikai fordulat és az új események előkészítésében. A pártoktól független, csakis a közérdek által vezérelt és saját becsületes meggyőződésüktől diktált működésünk akkor érte el, legszebb jutalmát, a mikor minden igaz magyar ember a „Budapesti Hírlap”-ban kereste és találta a nemzeti ügyek legfáradhatatlanabb, legzívósabb és legrehelemesebb védelmét. Legbuzgóbb iparkodásunk, hogy a „Budapesti Hírlap” a jövőben is az maradjon, a mi volt, a minek indult, a mely irányban hatalmas növekedett, a miben az elsőseget nem engedheti át soha senkinek: a legmagyarabb újság tartalomban, lélekben, szóban egyformán. A legmagyarabb újság és mint ilyen a nemzeti érület leghűbb tolmácsa, éberszótje, igaztója és ha kell lángba borítója. A legtisztább tudatossággal hirdetjük és valljuk, hogy olyan időkben, a mikor a nemzeti eszme fajfentartó és államalkotó erővel érvényesíti magát mindenütt, hogy ugyanakkor nemcsak jog, hanem kötelesség nekünk magyaroknak a sovinizmus lelkesedésével, sőt türelmetlenségével szolgálni a nemzeti irányt mindenben és mindenkor. Ez a mi programunk. E programunkkal nekünk adott igazat a magyar közönség, mely semmitől sem irtózik inkább, mint a szintelen és lelketlen kozmopolitástól, a hamisságokra és az elmék megtévesztésére alkalmas cifra jelszavaktól: nekünk adott igazat, midőn lapunkat szinte hihetetlen mértékben felkarolta és egyre jobban terjeszti. E programmal folytatjuk a jövőben is mindennapi munkát a közügyek szolgálatában. Folytatjuk erősen fegyverkezve a nagy tusákra, a melyek a közeljövőben a nyilvános élet minden munkására várnak. A nemzeti munkából részt kérünk és részt fogunk benne venni legjobb tehetségünk szerint, pártolva és támogatva mindent, a mi szükséges, életképes, derék és jó: ostromolva, üldözve mindent, a mi céltalan, félszeg és becsületes. Ebbeli szándékunkban nem fog bennünket korlátozni semmiféle személyi tekintet, párt- és hatalmi érdek és nincs az a politikai fordulat, melynek kedvéért és érdekében pártatlanságunkat és elfogultatlanságunkat csak egy pillanatra is feladnók. A szigorú objektivitás útját fogjuk követni a zsurnalisztika minden egyéb ágában. Az irodalom és művészet kérdéseiben mint eddig, ugy ezentul is szigoruan mellőzni fogjuk a pajtáskodást és klikk-szellemet. A mi megfelel a szép és nemes izlésnek az mindig elfogultatlan méltatásra fog találni lapunkban. Mi magunk is azzal vélünk legjobb szolgálatot tenni az irodalomnak, hogy egy sor se jelenjék meg lapunkban, a mely az irodalmi mértéket meg nem üti. Közleményeink irodalmi színvonalának előkelősége kezdetől fogva legfőbb gondunkat képezte. El is értük vele azt, hogy a „Budapesti Hírlap” a legkifogálatlanabb magyarsággal irt újság és mindenkifőlött vezérekkel és tárcái irodalmi érték dolgában verseny nélkül állanak Tudósítók és hírek dolgában a legzadagabb és legmegbízhatóbb forrásokkal rendelkezünk. E nemű közleményeink megválogatásánál mindig szemelött tartjuk, hogy a legmíveltebb és legkényezőbb izlésű közönséget szolgáljuk. A valóságot, igazságot és ildomosságot sohasem áldozzuk fel a szenzációnak. Az erkölcsi tisztaság a jó és nemes érzés tisztelében tartásával a „Budapesti Hírlap” hű, szolgálatkész és lelkiismeretes háziarstija

Óhajt lenni minden magyar uri háznak. Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legelőszérűben postautalvány-nyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hírlap” kiadó-hivatalának. IV. ker., kalap-utca 16 sz. Az egész fűrdő-ivad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. A „Budapesti Hírlap” jelenleg rendkívül érdekes két kötetes angol regényt közöl: „Doktor Kupido” írta Broughton Rhoda. E regénynek április hó 1-jeig a lapban megjelent részét (26 folytatás) az új előfizetők külön lenyomatban ingyen megkapják.

Nyilttér*

En, Hlaváthy Árpád m. kir. honvéd hadapr. tiszthelyettest 1890. márczius hó 28-án tett nyilatkozata folytán, míg elégtételt nem ad jellemtelen embernek tartom. Nagyenyed, 1890. márczius 29.

Lengyel Gábor,
II. é. theologus.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Meteorologiai adatok.

márczius 22-28 Nagyenyeden

NB. Az adatok sorrendje: légnyomás közepe mm tengerseninén, hőmérsék közepe, maximuma és minimuma Celsiusulat (bi=borult, bs=borus, dt=derült, ds=derűs) legnagyobb szél (E-K-D-N 1-10 fokkal) csapadék mm stb. Az egész hétről szóló sorozat zárjeles számai az előbbi hét közti különbséget jelentik.

Szombat	59.4	+09.2	+14.6	+5.8	82	bs	DK2	0.7	eső
Vasárnap	60.9	+07.8	+15.0	-1.4	81	bs	EK3	—	—
Hétfő	59.3	+07.1	+11.5	+4.0	85	bs	EK3	ny.	eső
Kedd	57.3	+07.0	+16.0	-0.5	79	ds	K2	—	—
Szerda	60.7	+09.5	+17.8	+0.4	69	ds	D2	—	—
Csütörtök	65.5	+12.9	+19.6	+2.4	66	ds	EN9	forgószél	—
Péntek	67.5	+11.9	+19.6	+3.4	66	ds	DK4	—	—
Egész hétről	61.5	(+2.8)	+9.2	(+2.6)	77	(-3 ds 0.8	(+0.5)	es	—

A jövőben valószínű időjárás: Déli meleg szelek, rá erős hűvösebb
Közli: Dr. F. D.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Sz. 375. Árlejtési hirdetmény.

A verespatak-orlai m. kir. és társ. Szt.-Kereszt altárnánál a bányatermények és üzemi anyagok lóvonatu vaspályáni szállításához szükséges lófogatok előállítására 1890. augusztus hó 1-től kezdve 1893. év július hó 31. napjáig három évre ezennel bérleti árlejtés hirdettetik.

A vaspályán tíz métermázsát tartalmazó csillékben a bányától a siklóig átlagosan 5700 méternyi távolságra évenként mintegy 150000 métermázsra érc és töreccs lesz szállítandó; az erre vonatkozó ajánlatok egyes csilléknkénti árban teendő.

Bérleti szándékozók 50 kros bélyeggel és 200 frt bántapénzzel ellátott zártajánlataikat f. év április hó 19-én délelőtti 10 óráig az alóli m. kir. bányahivatalhoz küldjék be.

A bérleti feltételek az alóli m. kir. bányahivatalnál megtekinthetők.

Abrudbányán, 1890. márczius hó 10-én.

(3-3)

M. kir. bányahivatal.

— Alapítatott 1857-ben. —

STEINSCHNEIDER JAKAB
I. cs. és kir. szab. ágyneműgyáros,
ő cs. és kir. fensége Klotild főhercegnő udv. szállítója, számos kitüntetések és szabadalmak tulajdonosa.

— BUDAPESTEN, —
király-utca 79. saját házában.

bátorkodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt raktárát az ágynemű szakmába vágó összes cikkekben, mint közönséges, finom és legfinomabb paplanok ágybetétek, lószőr és tengerfű matrácok, szalmazsákok, pokróczok és takarók, tollak és pelyhek, vasbutorok, továbbá szőnyegek és függönyök, nemkülönbén diván és asztaltakarók, stb.

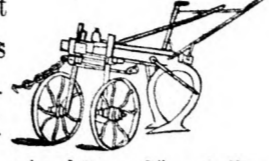
A jó hírből álló
WELDLER és BUDIE
fehérnemű és kelengye-gyár budapesti raktára. Mindenfajta fehérneműek, különösen pedig teljes kiházasítási felszerelések a legmérsékeltbb árakon — Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen — (3-4)

Répakiemelő ekék

(Pracner-féle szabadalom)

A legkötűbb és legolcsobb a világon!

Kinek répakiemelő ekéket alkalmi volt használni, teljes mérvben igazolni kell ezen állításunkat. Hogy a rendelkezéseket ezen köztűnő szerkezetű répakiemelő ekékre pontosan eszközölhessük, felkérjük a nagyérdemű gazdaközönséget, beesés rendeléseit mielőbb beküldeni, mert ősszel a rendelkezések annyira túlhalmozódnak, hogy azoknak egyrészt nem is eszközölhetjük. Minden egyéb a ezukorrépa termeléséhez szükséges legjobb minőségű eszközöket is tartunk raktáron és azokat jutányos áron szállítjuk.

Répakiemelő ekék taliga nélkül 18 frt, állandó szabályozható taligával 25 frt.

Dónes és Steiner Budapest, VI. Teréz-körút 41. mezőgazdasági gépek, szerszámok, malom és gyári berendezések gyári főraktára

Árjegyzékeket ingyen és bérmentve küldünk.

Szolid ügynőkök kerestetnek. (2-6)

Legrégibb cég e szakmában Magyarországon.

Uj árjegyzékünk fényképészeti cikkekéről ugy szakfényképészek, mint műkedvelők részére megjelent és kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik. (2-6)

Türkel és Schlesinger

Budapest, IV. Károly-utca, laktanya 4. bolt.

Ganz seid. bedruckte Foulards fl.

1.20 bis fl. 3.90 p. Met. (ca. 450 versch. Dessins) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hofliff.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. (7)

Van szerencsém tudatni a t. nagyenyedi gazdaközönséget, hogy igen jó

kézi törökbuza-morzsolóm

van használatra kiadandó 1 napra 1 véka törökbuza árért Tisztelettel Ungár Sámuel, gépész.

6432/1889
tkvi.

Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a kisbirtokosok országos földhitel intézetének Opniza Tanácsa és neje Kirilla Anko elnöki végrehajtási ügyében, végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 30 frt 2 k tökévelés, ebből 15 frt 1 k töké után 1888 évi január 23-tól járó 15 frt 1 k-ak pedig 1888. évi július hó 23 napjától járó 6% kamatai, 1% fejében 30 kr hátralék, 5 kr és 4 frt 30 kr végrehajtási már megállapított valamint jelenlegi 5 frt 50 kr, és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett, végrehajtást szenvedők Opniza Tanácsa és neje Kirilla Anikának a kisaknai 36 tjkben A + 1-30 r. sz. a foglalt ingatlanaira 1413 forint megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1890-ik évi majus 2-ik napján délelőtt 10 órakor Kisakna község házában fog megtartatni.

Arverezési szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok beszáradék 10%-át készpénzben, vagy evadékképes értékpapirban letenni.

Vető köteles a vételárt az árverés jogerőre válta után 2 egyenlő részbe 30 és 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6%-os kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bántapénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóságnál és Kisakna községe előjárásánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint tkönyvi hatóság

Nagyenyed, 1889. okt. 5.

Csernátói Vajda,
kir. aljbíró.

(1-1)

Összetevésztések kikérülése végett csakis PESTI Hírlap irandó cím gyanánt.

PESTI HÍRLAP
* Legelterjedtebb, legkedveltebb és amellek legelőszérűbb magyar napilap.
* **PESTI HÍRLAP**
Kormánytól és pártoktól független, demokrátiás irányú politikai napilap.
Szabadelvűség és függetlenség minden irányban: az a jelszó, melyhez hű maradt, immár 12-ik éve, mindig.
Közkeletesség tekintetében vetélytárs nélkül áll.
Készségtelennül a legbővebb és válfeszettebb tartalom az összes napilapok közt.
Zene- és sorsofaisi mellékletet egyedeül a „Pesti Hírlap” ad előfizetőinek.

▶▶ **Mutatványosságokat** ▶▶
egy levelező-lapon nyilvánított óhajra egy hélig ingyen és bérmentve küld a „Pesti Hírlap” kiadóhivatala (Budapest, Nádor-utca 7. sz.)
Előfizetést kezdéni a hó bármely napjától lehet. — Az előfizetési pénzek a „Pesti Hírlap” kiadóhivatalába küldendők.

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Összetevésztések kikérülése végett csakis PESTI Hírlap irandó cím gyanánt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Nádor-utca 7. sz.

Ny. Wokál Jánosnál Nagyenyeden, 1890.

Szerk...
A KTA...
lap sz...
közlet...
Ki...
Wokál...
az előf...
berme...
Közirato

Az ék...
igazi megn...
a esendes...
közbeeső na...
asról elford...
a vallásos...
mékkel; —
sabb spha...
jelenségei...
nyösen néz...
geivel hasc...
reményt a...
Egy...
részekben...
den. A rón...
tatlaná vá...
tortanítóját...
hívei keves...
dagok sorá...
egyhamar...
ehhez sok...
lehető leg...
emellett a...
is segélyad...
igen termé...
mely a vár...
meg, melyn...
meit század...
ségében azo...
egy család...
denki, hogy...
mi a vallás...
de a mely...
isteni tisztel...
És viszont,

Emléke

A luth...
értékes levté...
Említve...
ujolag visszaté...
felőli kaput g...
István. A ka...
rangozó eg...
pedig az öt ü...
néző lakásáb...
a várbeliek lé...
A várka...
betörni.
Egy nő...
Keuelék házuk...
latu nő felhasznál...
s ezen kaput...
mulva termés...
oláho...
Legelősz...
Tőle az észak...
öt agyonverték...
rá agyon lötte...
mőles kereske...
Egyidejű...
nőket vetkőzte...
verték.
Malnasi J